

บทความ :

วิกฤตขาดสภาพคล่องและนายจ้างอ่อนแอ ...

... มีผลอย่างไรกับเสถียรภาพตลาดแรงงาน

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันที่ 7 กันยายน 2569

ฉาบทศน์ไทยกำลังเผชิญความท้าทายจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลกที่มีความอ่อนแอและไม่แน่นอนจากปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะความขัดแย้งภูมิรัฐศาสตร์ตะวันออกกลางซึ่งกลายเป็นวิกฤตพลังงานรอบใหม่ส่งผลต่อทิศทางเศรษฐกิจมีความเปราะบางสูงและคาดการณ์ได้ค่อนข้างยาก สถานะที่ชัดเจนคือเศรษฐกิจโลกขยายตัวต่ำหลายประเทศมีปัญหาวิกฤตอุปสงค์ภายในประเทศอ่อนแอจนรายได้สุทธิที่ลดลง (Net Income) ทำให้มีผลต่อการลดกำลังซื้อตามมาด้วยอัตราการว่างงานสูง แม้แต่ประเทศจีนซึ่งมีลักษณะคล้ายกับไทยคือเป็นประเทศนำเข้าน้ำมันดิบเป็นหลักและเศรษฐกิจพึ่งพาการส่งออกในลักษณะ “Export Oriented” กำลังซื้อในประเทศที่ลดลงทำให้ประเทศจีนประสบกำลังการผลิตส่วนเกินอยู่ในอัตราสูงทำให้มีสินค้าในสต็อกสูง ภาคเอกชนจีนเร่งใช้กลยุทธ์ระบายสินค้าราคาต่ำออกไปนอกประเทศ เศรษฐกิจจีนปีนี้แย่ที่สุด คนว่างงานโดยเฉพาะคนหนุ่ม-สาวเต็มไปด้วยหมดอัตราการว่างงานเยาวชนจีนเดือนที่ผ่านมาสูงถึงร้อยละ 17.9 ตามเมืองใหญ่ๆ เช่น ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ แรงงานว่างงานมีจำนวนมากเริ่มเห็นคนไร้บ้านตามที่สาธารณะ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในตลาดเป้าหมายระบายสินค้าของจีนทั้งที่เข้ามาแบบถูกกฎหมายและดำน้ำเข้ามาผ่านช่องทางต่างๆ สินค้า “Made in China” ทั้งที่เข้ามาในรูปแบบ On-Site Market และตลาด Online Market กระทบต่ออุตสาหกรรมในประเทศซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ เศรษฐกิจไทยเจอปัญหารุมเร้าหลายด้านช่วงตั้งแต่ต้นไตรมาส 2 เผชิญกับวิกฤตพลังงานจนถึงขณะนี้ราคาน้ำมันดิบตลาดโลกกลับมาพุ่งสูงแตะ 100 เหรียญสหรัฐ/บาร์เรล โดยรัฐบาลอุดหนุนลิตรละ 5 – 6 บาท อีกทั้งการแข่งขันทำให้ราคาสินค้าจากผู้ผลิตส่งต่อไปครัวเรือนอยู่ในระดับราคาที่ “พอแบกได้” สะท้อนจากอัตราเงินเฟ้อทั่วไปล่าสุดอยู่ที่ระดับร้อยละ 1.95 คาดว่าปีนี้ค่ากลางเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 2.0

ตลาดแรงงานซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดความเปราะบางของเศรษฐกิจ ข้อมูลล่าสุด (ก.ค.69) ผู้มีงานทำจำนวน 42.139 ล้านคน โดยครึ่งหนึ่งทำงานอยู่ในภาคบริการและค้าส่ง-ค้าปลีก อัตราการว่างงานของ สنج.สถิติแห่งชาติอยู่ที่ระดับร้อยละ 1.1 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดือนก่อนหน้านั้น จำนวนคนว่างงานประมาณ 4.48 แสนคน โดย 1 ใน 2 เป็นผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อน ที่กล่าวยังไม่รวมผู้ว่างงานแฝงทำงานต่อสัปดาห์น้อยกว่า 1 ชั่วโมงจำนวน 1.502 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 0.36 แรงงานในระบบประกันสังคมมาตรา 33 มีจำนวน 12.239 ล้านคน อัตราการว่างงานร้อยละ 2.37 สำหรับอุปสงค์แรงงานต่างด้าวมีจำนวน

4.374 ล้านคน สูงสุดเป็นประวัติการณ์โดยร้อยละ 92.5 เป็นแรงงาน 3 สัญชาติ โดยภาพรวมตลาดแรงงานยังมีเสถียรภาพที่ดีอาจมีการเลิกจ้างหรือการหยุดงานชั่วคราว (ม.75) แต่ก็ไม่มาก

ปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อตลาดแรงงานคือภาคส่งออกซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำเข้าและภาคบริการต่างๆ ที่อยู่ในโซ่อุปทานซึ่งรวมกันแล้วมีการจ้างงานมากกว่าครึ่งของการจ้างงานทั้งระบบ ช่วง 7 เดือนที่ผ่านมา (ม.ค. - ก.ค.) ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 18.18 เป็นอัตราสูงสุดเป็นประวัติการณ์โดยภาคอุตสาหกรรมขยายตัวสูงถึงร้อยละ 22.01 เป็นอัตราการขยายตัวสูงต่อเนื่องมาตั้งแต่ต้นปี การส่งออกที่ขยายตัวได้ดีเป็นภูมิคุ้มกันทางบวกส่งผลต่อเสถียรภาพตลาดแรงงานซึ่งยังอยู่ในภาวะค่อนข้างดีตั้งตัวจากความต้องการที่สูงกว่าอุปทานสะท้อนจากข้อมูลกรมจัดหางาน (ก.ค.69) สามารถบรรจุงานได้ร้อยละ 46.5 ของความต้องการนายจ้าง

ตลาดแรงงานเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจซึ่งไทยพึ่งพาเศรษฐกิจโลกและการนำเข้าพลังงานในสัดส่วนที่สูง ภาวะความขัดแย้งในตะวันออกกลางยังไม่จบและเพิ่มความรุนแรงกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย อีกทั้งยังถูกกดดันทางการค้าจากปธน.ทรัมป์ ที่ใช้มาตรการภาษีตอบโต้กำลังการผลิตส่วนเกิน (Production Capacity Utilize) และมาตรการภาษีแรงงานบังคับ (Labor Force) ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อความเสี่ยงและความไม่แน่นอนของนายจ้างซึ่งเป็นธุรกิจ-อุตสาหกรรมอยู่ในกลุ่ม “K-Shaped” ที่กราฟส่วนล่างเป็นเส้นตรงดิ่งลงแสดงให้เห็นว่าธุรกิจอยู่ในช่วงขาลง เนื่องจากขีดความสามารถในการแข่งขันต่ำทั้งด้านต้นทุนและการเปลี่ยนผ่านจากนวัตกรรม-การเปลี่ยนแปลงความต้องการของตลาดรวมถึงศักยภาพในการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ AI และสมาร์ตเทคโนโลยี

สถานะของสถานประกอบการที่เผชิญอยู่ในขณะนี้คือต้นทุนหรือ “Cost” สูงแต่ไม่สามารถผลักไปสู่ผู้บริโภคหรือผลักได้น้อยกว่าต้นทุนที่สูง เหตุผลสำคัญคือปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจในห่วงโซ่อุปทานและกำลังซื้อที่อ่อนแอทำให้มีกำลังการผลิตส่วนเกินต้องแบกสต็อกและดอกเบี้ยทำให้เงินตึงตัว ภาวะที่ตามคือการขาดสภาพคล่องของภาคธุรกิจที่เป็นปัญหาสำคัญต่อความอยู่รอด จากข้อมูลของสถาบันการเงินต่างๆ สอดคล้องไปในทางเดียวกันคือสถานะหนี้เสียหรือ NPL โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจขนาดย่อย-SME และอุตสาหกรรมที่กำลังตกขอบการแข่งขันรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และธุรกิจโซ่อุปทานที่ใช้เครื่องยนต์สันดาปที่ถูกรถไฟฟ้าเข้ามาแทนที่ นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศ ผลิตภัณฑ์ยาง อาหารทะเลแปรรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป ฯลฯ สถานประกอบการภายใต้สถานะต้นทุนที่สูงจากวิกฤตพลังงานแต่ไม่สามารถเพิ่มราคาหรือยอดขายเหตุเพราะการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงทำให้เกิดสถานะการบีบคั้นกำไรหดไปจนถึงขาดทุน (Profit Squeeze Condition)

จากเศรษฐกิจที่อ่อนแอเมื่อเผชิญกับปัจจัยเชิงลบรอบด้านได้ก่อตัวให้เกิดสถานะการขาดสภาพคล่องทั้งภาคธุรกิจและครัวเรือนซึ่งค่าใช้จ่ายสูงขณะที่เงินเดือนหรือรายได้หดตัวหรือไม่เพิ่มทำให้เงินขาดมือส่งผลต่ออำนาจในการใช้จ่ายใช้สอยลดลงกระทบเป็นลูกโซ่ไปสู่ผลกระทบของภาคธุรกิจ-อุตสาหกรรมที่ต้องหาเงินเพิ่มมาโปะสภาพคล่องทำให้หนี้ครัวเรือนและหนี้ธุรกิจพุ่งสูง สถาบันการเงินมี

ความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อและเผื่อระวังหนี้เสียหรือ NPL ซึ่งในช่วงไตรมาสสองเริ่มเห็นสัญญาณการเพิ่มขึ้นทั้งจากหนี้ผิดนัดค้างชำระไปจนถึงหนี้ที่ต้องดำเนินการตามกฎหมาย ปัญหาสภาพคล่องและหนี้เสียเป็นความท้าทายเนื่องจากการแก้โครงสร้างหนี้รวมไปถึงการลดดอกเบี้ยไม่สามารถแก้ปัญหา

สถานการณ์ขาดสภาพคล่องมีทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคต้นเหตุมาจากเศรษฐกิจขยายตัวในอัตราต่ำต่อเนื่องเป็นทศวรรษคล้ายกับที่เกิดกับประเทศญี่ปุ่นที่เรียกว่า “Japanification” คือเศรษฐกิจของญี่ปุ่นขยายตัวร้อยละ 0 – 2 เป็นสภาวะเศรษฐกิจขยายตัวต่ำควบคู่กับเงินเฟ้อต่ำค่อนไปทางเงินฝืดทำให้ดอกเบี้ยติดลบต่อเนื่องยาวนานหลายทศวรรษเป็นปัญหาทางโครงสร้างส่วนหนึ่งจากสังคมสูงวัยระดับสุดยอด-คนเกิดน้อยประชากรไม่ใช้จ่ายหรือใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นซึ่งสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ของไทย กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เตือนว่าไทยกำลังเดินตามรอยของญี่ปุ่นแต่ทางธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าบริบทของไทยต่างจากญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามการที่เศรษฐกิจอ่อนแอส่งผลต่อหนี้ครัวเรือนและหนี้เสียพุ่งสูงแบบน่ากังวลเป็นปัญหาที่แก้กันมายาวนานเกี่ยวข้องกับรายได้และรายจ่ายไม่สมดุล **สถานะนี้คือไม่ตาย-ไม่โต** ขึ้นอยู่กับว่าเป็นธุรกิจหรือเป็นพนักงานทำงานกับนายจ้างที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจหรืออุตสาหกรรมกำลังรุ่ง “Sunrise & New S-Curve Industry” หรือทำงานที่อยู่ในกลุ่ม “Sunset Industry” รอเวลาอาทิตย์ดับแสง ทั้งหมดที่กล่าวเกี่ยวข้องกับเสถียรภาพตลาดแรงงานมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงและยั่งยืนในการทำงาน

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่ QR CODE
รวมถึงค้นหาบทความทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com tanit.sorat
 ดร.ธนิต โสรัตน์

